Jätelain muutos koskien kalastusvälineiden tuottajavastuuta, HE 141/2022 vp

Eduskunnan ympäristövaliokunnan kuulemistilaisuus 26.10.2022

Johtava asiantuntija Marja Ola, Kaupan liitto

Muovia sisältävien kalastusvälineiden tuottajavastuu

- Ei ole olemassa yhtä toimialaa tai tuoteryhmää nimeltään kalastusvälineet.
  -> **Ei** voida **säätelyssä** kohdella **yhtenä toimialana.**

- Ryhmä vapakalastusvälineiden tuottajia on käynyt useamman vuoden ajan vuoropuhelua lainsäädäntöä valmistelevien virkamiesten kanssa vapakalastusvälineiden tuottajavastuun toteuttamistavasta. Alussa näkökannat erosivat toisistaan, mutta keskusteluiden tuloksena saatiin luotua **kompromissi**, jota pitivät **hyvänä** niin **ministeriön virkamiehet, vapakalastusvälineiden tuottajat eli yritykset kuin Suomen Vapaa-ajankalastien Keskusjärjestö**. Esitystä **muutettiin** kuitenkin olennaisesti **lausuntokierroksen jälkeen** tuottajayhteisön organisoitumisen osalta (= HE 62 §: *Kalastusvälineiden tuottajayhteisön toimialan on katettava kaikki muovia sisältävät kalastusvälineet*).
  – Miksi? **Direktiivi ei tätä edellytä** eli **kyseessä on kansallinen tiukennus.**

- Pakkauksia lukuun ottamatta muissa tuottajavastuun alaisissa tuoteryhmissä (akut ja paristot, autot, sähkö- ja elektroniikkalaitteet, renkaat, paperi, juomapakkaukset) **tuottajilla eli yrityksillä on oikeus päättää miten haluavat tuottajayhteisön organisoituvan.**

  -> Miksi muovia sis. kalastusvälineille ei anneta samaa mahdollisuutta ja oikeutta? Mikä tekee näiden osalta tilanteen erilaiseksi?

  -> Sääntelyä pakkausten tuottajavastuun organisoitumiselle kannattivat valtaosa pakkausten tuottajista (= kannattajista yksin kauppa ja elintarviketeollisuus edustavat yli 85 % pakkausten tuottajavastuun toteuttamisen maksajista).

- Ehdotuksessa esitetään **kalastusvälineiden tuottajavastuun soveltamisalueen laajentamista kansallisesti verrattuna direktiivin vaatimustasoon** (= sovelletaan sekä merellä että sisävesillä käytettäviin kalastusvälineisiin, direktiivi edellyttää vain merialueilla soveltamista)
  - Vapakalastusvälineiden tuottajat olivat valmiita hyväksymään **direktiivin soveltamisalan laajentamisen, jos tuottajavastuusta säädetään vuosien keskustelun tuloksena syntyneen kompromissin mukaisesti.**

Summa summarum

- Lausuntokierroksen jälkeen on päässyt syntymään tilanne, joka turhauttaa vapakalastusvälineiden tuottajia. Useamman vuoden työn tuloksena syntynyt kompromissi on ohitettu ja hylätty.

- Hankala ja ongelmallinen tilanne olisi vielä vältettävissä yksinkertaisesti **palauttamalla hallituksen esitys kalastusvälineiden osalta lausuntokierroksella olleen mukaiseksi.**

Muuta

- Pakkausten tuottajan määritelmän muuttaminen
  - Kaupan liitto **kannattaa vahvasti** uuden **palvelupakkausten tuottajan määritelmän** lisäämistä sekä pakkausten tuottajavastuun **miljoonan euron liikevaihtorajan poistamista** vuoden 2024 alusta lähtien.
- Tuottajien kustannusvastuu tietyistä kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista
  - Kaupan liiton vahva näkemys on, että tieto kunnille aiheutuvista jätehuolto- ja siivouskustannuksista tulee olla **laadukasta ja luotettavaa**, ja tarvittavat jätehuolto- ja siivoustoimet tulee kunnissa suorittaa **mahdollisimman kustannustehokkaasti**. Tätä edellyttää myös ns. kertakäyttömuovidirektiivi (8 artikla kohta 4: tuottajien kustannusvastuulle siirtyvät kuntien jätehuolto- ja siivoustoimet toteutetaan kustannustehokkaasti ja että kustannukset vahvistetaan toimijoiden kesken avoimella tavalla).
  - Kustannustehokkuuden varmistamiseksi Kaupan liitto ehdottaa, että hallituksen esityksen perustelumuistion mukaan **ympäristöministeriön asettaman seurantaryhmän tekemien ohjeiden ja suositusten noudattamisen tulisi olla kunnille korvausten saamisen edellytys**. Seurantaryhmälle tulee antaa myös mahdollisuus **tarvittaessa auditoida kuntien toimintoja** tältä osin.

Kiitos!

Kaupan liitto
Eteläranta 10
00131 Helsinki

kauppa@kauppa.fi
@kauppafi / kauppa.fi

KAUPAN LIITTO